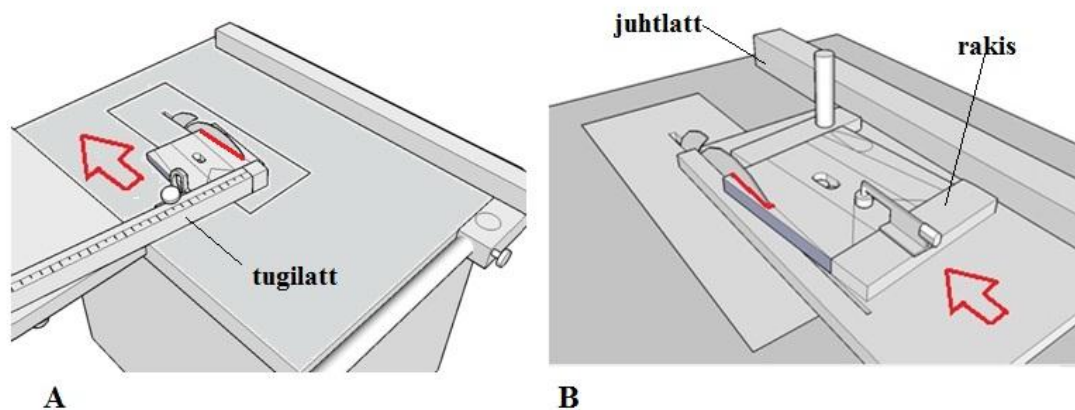

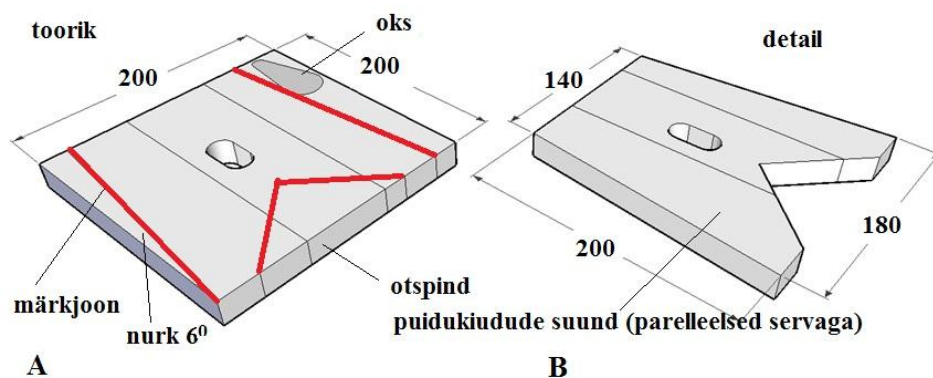
4. Kaldtoorikute saagimine

Universaalketassaega saagides lõigatakse materjali peamiselt kas risti või paralleelselt pingi tugipindadega (juhtlatt, tugilatt, töölaud). Kui joonisel toodud detaili servad ei ole üksteise suhtes paralleelsed või risti, peab pingi seadistust muutma. Olenevalt joonisel toodud mõõtmetest on selleks kaks võimalust: 1) tugilatt seadistada etteandevankril nurga alla või 2) ehitada lisarakis. 15

Joonis 18. Toorikute kaldu saagimine. A - nurga alla seatud tugilati abil; B - rakise ja juhtlati abil.

Näide: Toorikust mõõtmetega 200 x 200 x 20 mm on vaja valmistada järi jalg, mille küljed on servade suhtes kaldu 6° , detaili mõõtmed on toodud joonisel 19B.

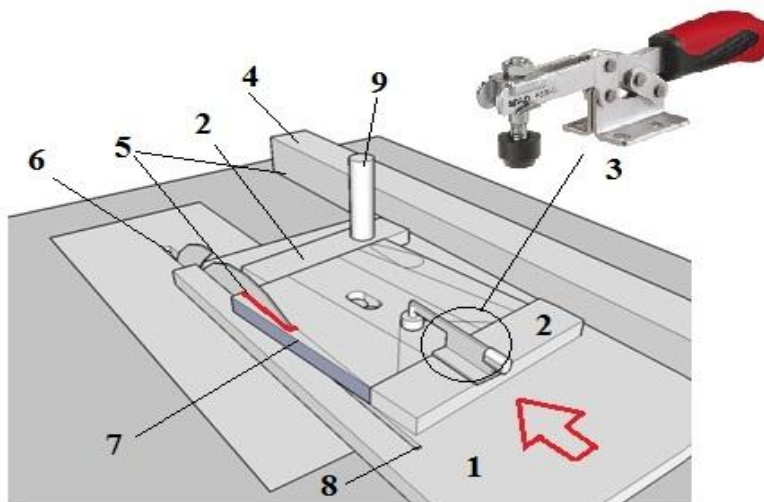
Joonis 19. Tooriku servade kaldu saagimine. A - järi jala toorik enne saagimist; B - järi jalg pärast rakisega saagimist (vajab kahe erineva rakise kasutamist).

4.1 Kaldtoorikute saagimine rakise abil

Juhul kui saetava tooriku gabariitmõõtmed on väikesed, muutub nende kaldu saagimine ohtlikuks (või ei ole üldse võimalik juhtlati abil saagida). Sellisel juhul on vaja valmistada rakis.

16

Rakise valmistamiseks kasutatakse plaatmaterjali, millele kinnitatakse vastavalt valmistatava detaili joonisele ja tooriku mõõtmetele piirdeliistud. Liistude eesmärgiks on fikseerida tooriku täpne asend. Tooriku väljapaiskumise vältimiseks kinnitatakse rakisele suruti²¹. Nii ei ole vaja toorikut saagimise ajal käega kinni hoida, mis omakorda muudab töötlemise ohutumaks. Rakise seadistamisel tuleb arvestada, et rakise parempoolne serv surutakse töötlemise käigus vastu juhtlatti. Seega peab kaldu saetav serv olema alati juhtlatiga paralleelne.

Joonis 20. Rakise valmistamine. 1 - rakise alus (plaat); 2 - piirdeliistud; 3 - suruti; 4 - juhtlatti; 5 - juhtlatti ja saetee on paralleelsed; 6 - töölaual olev pilu; 7 - ärasaetav osa (kiil); 8 - saetee lõpp; 9 - käepide.

Juhul kui ärasaetav tükk on kiilu kujuline, võib juhtuda, et pärast saagimist tõmbab saeketas selle töölaual olevasse pilusse (vt joonis 20-6) ja poob saeketta kinni. Selle vältimiseks võib kasutada laiemat plaati, mis oleks suurem, kui juhtlati ja saeketta vaheline kaugus (50–100 mm rohkem). Sellisel juhul jääb pärast saagimist kiil rakise plaadile. Rakise paremaks etteandmiseks saele kinnitatakse sellele lisakäetugi, mis võimaldab saagimise käigus rakist paremini vastu juhtlatti suruda. Vasaku käega hoitakse kinni suruti käepidemest.